

ПРАКТИЧНА ЛЕКЦИЈА

Parafjalët e dyfishta - Wechselpräpositionen

Kategorija na lekciјata: Mësimet e gjuhës gjermane

Do të mësoni nëntë parafjalët që marrin herë kallëzore e herë dhanore, rregullin Wohin me kallëzore dhe Wo me dhanore, si dhe format e shkurtuara ins, im, ans dhe am.

Parafjalët e dyfishta - Wechselpräpositionen

Përmbledhje e mësimit

Nëntë parafjalë gjermane mund të marrin **ose kallëzore ose dhanore**. Zgjedhja nuk varet nga parafjala, por nga *kuptimi*: nëse ka lëvizje drejt një vendi, përdoret kallëzorja; nëse tregohet vendndodhje e qëndrueshme, përdoret dhanorja. Ky është një nga rregullat më elegante të gjermanishtes dhe njëkohësisht një nga më të vështirët për folësit e shqipes.

Çfarë do të mësoni?

- Nëntë parafjalët e dyfishta.
- Rregullin *Wohin?* → kallëzore, *Wo?* → dhanore.
- Çiftet e foljeve *stellen/stehten, legen/liegen, setzen/sitzen*.
- Format e shkurtuara.

Nëntë parafjalët

Parafjala	Shqip	Parafjala	Shqip
an	pranë, në (sipërfaqe vertikale)	über	mbi
auf	mbi (sipërfaqe horizontale)	unter	nën
hinter	pas	vor	para
in	në (brenda)	zwischen	midis
neben	pranë	—	—

Rregulli themelor

Pyetja	Kuptimi	Rasa	Shembull
Wohin? (për ku?)	lëvizje drejt një vendi	Akusativ	<i>Ich gehe in die Schule.</i>
Wo? (ku?)	vendndodhje, pa lëvizje	Dativ	<i>Ich bin in der Schule.</i>

Gjermanisht: Ich hänge das Bild an die Wand.

Shqip: Unë e var tablonë në mur. (*lëvizje → kallëzore*)

Gjermanisht: Das Bild hängt an der Wand.

Shqip: Tabloja varet në mur. (*vendndodhje → dhanore*)

Kujdes: **kjo strukturë nuk përkthehet fjalë për fjalë.** Në shqip të dyja fjalitë përdorin *në mur*; gjermanishtja i dallon me rasë.

Prandaj duhet menduar gjithmonë: a ka lëvizje drejt një pike, apo po përshkruaj një vend?

Çiftet e foljeve

Lëvizje (kallëzore)	Vendndodhje (dhanore)	Shqip
stellen (vendos në këmbë)	stehen (rri në këmbë)	vendos / qëndron
legen (shtrij)	liegen (rri shtrirë)	shtroj / rri
setzen (ul)	sitzen (rri ulur)	ul / rri ulur
hängen (var)	hängen (rri varur)	var / varet

• Ich **stelle** die Flasche **auf den** Tisch. — E vendos shishen mbi tavolinë.

• Die Flasche **steht auf dem** Tisch. — Shishja qëndron mbi tavolinë.

• Ich **lege** das Buch **auf den** Tisch. — E vë librin mbi tavolinë.

• Das Buch **liegt auf dem** Tisch. — Libri ndodhet mbi tavolinë.

Format e shkurtuara

Kallëzore	Shkurtimi	Dhanore	Shkurtimi
in das	ins	in dem	im
an das	ans	an dem	am
auf das	aufs	—	—

Ich gehe **ins** Kino. — Shkoj në kinema. / Ich bin **im** Kino. — Jam në kinema.

Përdorim jo hapësinor

Kur parafjala nuk tregon vend, rasa është e ngurtësuar dhe duhet mësuar përmendsh:

• am Montag, im Januar, in einer Woche — kohë, gjithmonë dhanore.

• warten **auf** + kallëzore — pres dikë.

• denken **an** + kallëzore — mendoj për dikë.

Gabime të zakonshme të folësve të shqipes

Gabimi	E saktë	Shpjegimi
Ich gehe in der Schule.	Ich gehe in die Schule.	lëvizje → kallëzore

Gabimi	E saktë	Shpjegimi
Ich bin in die Schule.	Ich bin in der Schule.	vendndodhje → dhanore
Das Buch liegt auf den Tisch.	... auf dem Tisch.	liegen tregon vendndodhje
Ich lege das Buch auf dem Tisch.	... auf den Tisch.	legen tregon lëvizje
in Montag	am Montag	ditët marrin an + dhanore

Krahasimi me gjuhën shqipe

Shqipja e dallon lëvizjen nga vendndodhja me **foljen**, jo me rasën: *shkoj në shkollë kundrejt jam në shkollë*. Parafjala mbetet e njëjtë. Gjermanishtja e shpreh të njëjtin dallim me **rasën**, prandaj folësit e shqipes duhet të mësojnë të mendojnë në një kategori të re.

Përmbledhje e shkurtër

- Nëntë parafjalë: an, auf, hinter, in, neben, über, unter, vor, zwischen.
- Wohin? → kallëzore; Wo? → dhanore.
- stellen/legen/setzen → kallëzore; stehen/liegen/sitzen → dhanore.
- Shkurtime: ins, im, ans, am.

Këshilla praktike për ushtrime

- Përshkruani dhomën tuaj: çdo fjali kërkon dhanore. Pastaj zhvendosni sendet: çdo fjali kërkon kallëzore.
- Mësoni çiftet e foljeve në dyshe; ato e zgjidhin rasën vetvetiu.
- Bëni pyetjen Wohin? ose Wo? para se të zgjidhni nyjën.